

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Valnämnden

Datum:
2023-02-15

Diarienummer:
VLN-2023-00004

Handläggare:
Åsa Nilsson Bjervner

Valnämndens verksamhetsplan och budget 2023 - 2025

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

1. **att** godkänna verksamhetsplan och budget 2023 - 2025 för valnämnden enligt ärendets bilaga, samt
2. **att** översända handlingen till kommunstyrelsen.

Ärendet

Vid sitt sammanträde den 12-13 december 2022 beslutade kommunfullmäktige om Mål och budget 2023 med plan för 2024-2025. Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är begränsat. Valnämnden har i arbetet med att konkretisera Mål och budget övervägt samtliga mål och uppdrag riktade till nämnden. Valnämnden har bedömt att nämnden inte har möjlighet att genomföra uppdragen inom ramen för sitt ansvarsområde under åren 2023 – 2025. Valnämnden har under fokusmål ett tagit fram tre nämndmål. Nämnden har tilldelats ett kommunbidrag i Mål och budget motsvarande 1,7 miljoner kronor.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Vid sitt sammanträde den 12-13 december 2022 beslutade kommunfullmäktige om Mål och budget 2023 med plan för 2024-2025. Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är begränsat. Valnämnden har i arbetet med att konkretisera Mål och

budget övervägt samtliga mål och uppdrag riktade till samtliga nämnder. Valnämnden har bedömt att nämnden inte har möjlighet att genomföra uppdragen inom ramen för sitt ansvarsområde under åren 2023 – 2025. Valnämnden har under fokusmål ett tagit fram tre nämndmål.

Ekonomiska konsekvenser

Valnämndens budget utgår från den ekonomiska ram som kommunfullmäktige beslutat om i Mål och budget 2023–2025. Under 2023 budgeteras kostnaderna att uppgå till 1,7 miljoner kronor. Kostnaderna finansieras med kommunbidrag om 1,7 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 15 februari 2023
- Bilaga: Verksamhetsplan och budget 2023-2025 för valnämnden

Kommunledningskontoret

Åsa Nilsson Bjervner
Kanslichef

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Valnämnden

Dokumentansvarig:
Åsa Nilsson Bjervner

Datum:
2023-02-15

Diarienummer:
VLN-2023-00004-1

Verksamhetsplan och budget 2023 – 2025

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

| | |
|---|---|
| Inledning..... | 3 |
| Nämndens uppdrag..... | 3 |
| Politisk plattform | 3 |
| Omvärld och förutsättningar | 3 |
| Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget..... | 4 |
| Begrepp som används i verksamhetsplanen | 4 |
| Kommunfullmäktiges fokusmål | 5 |
| Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden..... | 5 |
| Hantering av övriga fokusmål och uppdrag | 6 |
| Budget 2023..... | 8 |
| Nämndens driftbudget..... | 8 |
| Bilaga 2 Uppföljningsplan | 9 |
| Inledning..... | 9 |
| Nämndens uppföljning | 9 |

Inledning

Valnämndens uppdrag

Valnämnden ansvarar för val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen samt lagen om kommunala folkomröstningar eller liknande förfaranden. Det innebär att Uppsala valnämnd är lokal valmyndighet och bland annat utser och utbildar röstmottagare, beslutar om vallokaler, arrangerar förtidsröstning och svarar för den preliminära räkningen av rösterna på valkvällen.

Politisk plattform

Valnämnden ansvarar för att genomföra korrekta, säkra och tillgängliga val. Inför ett val säkerställer nämnden att väljare får tydlig och relevant information om hur valet fungerar – var, när och hur röstning sker. Nämnden bevakar och jobbar proaktivt med säkerhetsrelaterade frågor.

Omvärld och förutsättningar

Under 2022 genomfördes allmänna val och nämndens analys av genomförandet kommer ligga till grund för genomförande av kommande val.

Lagstiftningen för ökat skydd av valhemligheten ställer höga krav på nämnden att finna ändamålsenliga och tillgänglighetsanpassade vallokaler och lokaler för förtidsröstning. Utvärderingen av de lokaler som användes 2022 kommer ligga till grund för den kommande inventeringen av lokaler inför genomförandet av valet till Europaparlamentet 2024.

Vid valet i september 2022 uppstod köbildning under delar av dagen vid vissa lokaler och de troliga orsakerna till köerna har analyserats och kommer ligga till grund för att finna åtgärder för att förbättra inför kommande val inom ramen för vad som ligger i kommunens uppdrag. Det var inte bara i Uppsala kommun som det bildades köer vid valet 2022 utan detta uppstod i stora delar av landet.

I det så kallade "Tidöavtalet" så anges att Vallagen ska analyseras: *"Tillsätt en parlamentarisk kommitté med uppdraget att se över dagens svenska valsystem med partispecifika valsedlar och dess påverkan på demokratin avseende exempelvis valdeltagande och rättssäkerhet, med beaktande av Valmyndighetens tidigare synpunkter. Utredningen bör också ha i uppdrag att analysera för- och nackdelarna med ett system med gemensamma valsedlar, samt och inhämta kunskap från länder som i dag har sådana system."*

Den 15 februari 2023 lämnade Valmyndigheten över sin erfarenhetsrapport till regeringen. [Erfarenheter från valen 2022](#) I rapporten redovisar Valmyndigheten erfarenheter av 2022 års val till riksdag, region- och kommunfullmäktige. I rapporten beskrivs myndighetens erfarenheter och insamlade synpunkter från länsstyrelser, kommuner, utlandsmyndigheter och partier på genomförandet av valen med fokus på ett antal områden som behöver förbättras, i syfte att öka säkerhet, effektivitet och rättssäkerhet i processen. Den nya lagstiftningen som innebär avskärmade valsedlar har särskilt följts upp och beskrivs.

Valmyndigheten har erfarit att 2022 års val har präglats av problem som har förutspåtts i förväg från valadministrationen, centralt, regionalt och lokalt. Valmyndigheten ser ett

valsysteem i stort behov av förändringar och i en betydligt snabbare takt än vad som skett hittills, där förbättringsmöjligheter tas tillvara innan problem uppstår och lagstiftning ändras och underhålls regelbundet. Behoven har framförts under ett antal år och utmaningarna blir större för varje val, vilket påverkar säkerheten i valgenomförandet och riskerar att långsiktigt minska förtroendet för detsamma.

Nämnden kommer att följa resultatet av Valmyndighetens rapport samt utfallet av Tidöavtalet. Det pågår även andra utvärderingar, bland annat vid flera av landets universitet och högskolor, och nämnden kommer även följa resultatet av dessa.

Valnämndens kansli kommer under året att delta i erfarenhetsutbyte med övriga större kommuner samt Valmyndigheten och Sveriges kommuner och regioner.

Under hösten kommer arbetet med att genomföra val till Europaparlamentet i juni 2024 att påbörjas.

Den ökade polariseringen inom flera områden i samhället påverkar förutsättningarna för att genomföra demokratiska val. Ojämligheten i levnadsvillkor ökar, både mellan individer och mellan olika bostadsområden. Inkomstskillnaderna växer liksom skillnaderna i sysselsättning och hälsa. Samhällsklimatet upplevs som allt hårdare. Lokalt kan detta ta sig uttryck i form av social oro och en ökad närvaro av icke-demokratiska krafter och metoder.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Nämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2023 - 2025.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sitt verksamhetsområde.

I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Kommunledningskontoret ansvarar för att omsätta planerna i praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

| Begrepp | Beskrivning |
|--------------|--|
| Fokusmål | Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar fokusmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med grunduppdrag, nämndmål, strategier, åtgärder och indikatorer. |
| Uppdrag | Uppdrag som ges till nämnden genom kommunfullmäktiges Mål och budget eller genom beslut som fattas under året av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen. Till uppdrag från Mål och budget tar nämnden fram åtgärder och vid behov strategier för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen. |
| Grunduppdrag | Nämndens grunduppdrag enligt reglementet. Utvecklingen av grunduppdraget beskrivs med nämndmål med åtgärder och/eller indikatorer. |
| Nämndmål | Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera fokusmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Under fokusmål 1 finns kommungemensamma obligatoriska nämndmål inom arbetsmiljö och ledar-/medarbetarskap. |

| Begrepp | Beskrivning |
|------------------|--|
| Budget | Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda verksamhetsformerna. |
| Strategi | Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2023 – 2025 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang. |
| Åtgärd | Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina nämndmål och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden gäller båda verksamhetsformerna eller enbart den ena eller andra. |
| Förväntad effekt | Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder. |
| Styrdokument | Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (till exempel program eller handlingsplan). |
| Indikator | Indikatorer mäter trender, resultat och önskade effekter i när- och omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. De ska kunna jämföras över tid och där det är möjligt med andra organisationer och kommuner. De kan användas i styrningen genom att sätta ett målvärde för respektive indikator för planperioden. |

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Nämndens grunduppdrag

Valnämnden ansvarar för val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen samt lagen om kommunala folkomröstningar eller liknande förfaranden. Det innebär att Uppsala valnämnd är lokal valmyndighet och bland annat utser och utbildar röstmottagare, beslutar om vallokaler, arrangerar förtidsröstning och svarar för den preliminära räkningen av rösterna på valkvällen. Under 2023 kommer nämnden att arbeta med att dra erfarenheter från valet 2022 och omhänderta dem för att stärka kontinuiteten och kunskapen i nämndens processer inför nästkommande val. Arbete kommer att påbörjas inför europavalet 2024 och inför den folkomröstning som planeras att genomföras samtidigt.

Nämndmål: Stärka kontinuiteten och kunskapen i nämndens processer

| Nämndens åtgärd | Koppling till styrdokument | Förväntade effekter av åtgärden |
|--|----------------------------|--|
| Förstärka valkansliet | | Stärkt kontinuitet i nämndens processer |
| Stärka kunskapen och förståelsen inom förvaltningen om valnämndens process och uppdrag genom att dra erfarenheter från utvärderingen av valet -22 för att finna lämpliga åtgärder. | | Ytterligare förbättra valnämndens process inför nästkommande val |

Tabell 1. Nämndens åtgärder till nämndmål: Stärka kontinuiteten och kunskapen i nämndens processer

Nämndmål: Säkerställa informationen inför och under val

| Nämndens åtgärd | Koppling till styrdokument | Förväntade effekter av åtgärden |
|---|----------------------------|---|
| Säkerställ att det finns korrekt information om nämndens uppdrag i kommunens medier, följa och samverka med kommunikation och säkerhetsenheten. | | |
| Tillsammans med kommunikation säkerställa en ökad bemanning inför/under val | | Tillräcklig bemanning hos kommunikation inför/under val |
| Ha en dialog och informera samtliga partier om vad som gäller vid informationskampanjer inför val. | | Informationskampanjer förs enligt regelverk |

Tabell 2. Nämndens åtgärder till nämndmål: Säkerställa informationen inför och under val

Nämndmål: Säkerställa en stabil organisation inför genomförandet av europaparlamentsvalet 2024

Arbetet med genomförande av valet till Europaparlamentet 2024 påbörjas under 2023. För att valet ska kunna genomföras på ett tryggt, rättssäkert och tillgängligt sätt så behöver arbetet påbörjas tidigt under 2023 för att skapa en robust och hållbar organisation för genomförandet av valet 2024. En utredning behöver initieras i början av 2023 för att se över hanteringen av de kommunala lokalerna samt ta fram ett förslag till beslut i KS/KF kring lokalfrågan. Efter halvårsskiftet 2023 behöver inventering och uppbokning av ändamålsenliga lokaler påbörjas.

| Nämndens åtgärd | Koppling till styrdokument | Förväntade effekter av åtgärden |
|--|----------------------------|---------------------------------|
| Genomföra en utredning och hanteringen av de kommunala lokalerna | | |
| Inventera och boka upp ändamålsenliga lokaler | | |

Tabell 3. Nämndens åtgärder till nämndmål: Säkerställa en stabil organisation inför genomförandet av europaparlamentsvalet 2024

Hantering av övriga fokusmål och uppdrag

Valnämnden har ett avgränsat uppdrag att genomföra val, det medför att nämndens möjlighet att bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål är begränsat. Valnämnden, har i arbetet med att konkretisera Mål och budget övervägt samtliga mål och uppdrag riktade till nämnden.

Nedanstående uppdrag från Mål och budget 2023 - 2025 har kommunfullmäktige riktat till samtliga nämnden och bolag. Valnämnden har bedömt att nämnden inte har möjlighet att genomföra uppdragen inom ramen för sitt ansvarsområde under åren 2023 - 2025.

Valnämnden har inga åtgärder kopplade till de kommungemensamma nämndmålen under fokusmål 1: N1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv. och N1.2. Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap.

Uppdrag från Mål och budget 2023-2025 som inte ryms inom ramen för nämndens ansvarsområde

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

| |
|---|
| Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande |
| Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen. |
| Uppdrag 10. Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet. |
| Uppdrag 12. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden. |
| Uppdrag 15. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050. |
| Uppdrag 19. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet. |
| Uppdrag 22. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända. |
| Uppdrag 24. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa. |
| Uppdrag 27. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft. |

Tabell 4. Uppdrag från Mål och budget 2023 - 2025 som inte ryms inom ramen för nämndens ansvarsområde.

Budget 2023

Nämndens driftbudget

Valnämndens budget utgår från den ekonomiska ram som kommunfullmäktige beslutat om i Mål och budget 2023–2025. Under 2023 budgeteras kostnaderna att uppgå till 1,7 miljoner kronor. Kostnaderna finansieras med kommunbidrag om 1,7 miljoner kronor.

| VALNÄMNDEN | | | |
|---|------------------------|------------------------|-------------------------|
| Belopp i miljoner kronor | Budget 2023 | Budget 2022 | Prognos 2022 |
| Statsbidrag | 0,0 | 4,8 | 6,9 |
| Summa intäkter | 0,0 | 4,8 | 6,9 |
| Nämndens arvoden och administration | -1,7 | -1,2 | -1,2 |
| Administration av val | 0,0 | -6,7 | -7,9 |
| Arvoden och ersättningar röstmottagare | 0,0 | -7,6 | -8,5 |
| Summa kostnader | -1,7 | -15,5 | -17,6 |
| Summa nettokostnader | -1,7 | -10,7 | -10,7 |
| Kommunbidrag fördelat per verksamhet | | | |
| Politisk verksamhet (1) | 1,7 | 10,7 | 10,7 |
| Summa kommunbidrag | 1,7 | 10,7 | 10,7 |
| Resultat | 0 | 0 | 0 |

Tabell 5. Nämndens driftbudget

Bilaga 2 Uppföljningsplan

Inledning

Valnämnden följer upp sitt ekonomiska läge, verksamhetsplan, internkontrollplan och riskanalys under året. Resultatet av uppföljningarna används i planeringen av verksamhetsplan och internkontrollplan för nästkommande år. Åtgärder som identifierats under innevarande år omhändertas löpande.

Nämndens uppföljning

Nämndens uppföljning av verksamhetsplanen utgår från resultat kopplade till genomförd verksamhet och avsatt budget. Nämndens uppföljning av verksamheten baseras också på arbetet med intern kontroll.

Vid delårsuppföljningen i augusti och vid årsbokslutet bedömer nämnden i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges fokusråd, kommunfullmäktiges uppdrag och nämndens egna mål. Bedömningen baseras på uppföljningen av nämndens åtgärder.

Nämnden följer upp sitt ekonomiska läge kontinuerligt under året och redovisar ett periodiserat resultat månadsvis. Detta innebär att nämnden varje månad (februari-november utom juni) jämför det ackumulerade resultatet med budget och gör en helårsprognos. Alla kostnader och intäkter ska så långt som möjligt belasta rätt period för att ge rättvisande information om nämndens ekonomiska läge.

En fördjupad uppföljning för verksamhetsområdet sker per mars, per augusti samt i årsbokslut. Den ekonomiska uppföljningen redovisas till nämnden på minst samma nivå som i budget. I de fall uppföljningen visar avvikelser mot förväntat resultat beslutar nämnden om åtgärder.